SUOMEN YLIOPPILASKUNTIEN LIITTO
NATIONAL UNION OF UNIVERSITY STUDENTS IN FINLAND
FINLANDS STUDENTKÅRERS FÖRBUND

13.11.2018

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

STM024:00/2017

Lausunto: hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää kunnioittavimmin lausuntonaan seuraavaa.

Muutettu esitys huomioi nyt opiskelijat omana erillisenä joukkona, kun alkuperäisessä luonnoksessa samaan joukkoon oli rinnastettu tutkijat. SYL on tyytyväinen muutokseen, koska päätoiminen opiskelu ei ole rinnastettavissa muihin kuvailtuihin ryhmiin.

Opiskelijat lainsäädännön näkökulmasta

Alkuperäisestä hallituksen esityksestä poiketen lakiluonnoksen 12 pykälän mukaan ulkomailla päätoimisesti opiskeleva rinnastetaan Suomessa asuvaan henkilöön enintään päätoimisten opintojen päättymiseen saakka. Hallituksen esitys vastaa nyt paremmin pääosaa opiskelijoiden tilanteista. Epävarmuus suomalaisen sosiaaliturvan kattavuudesta liikkuvuusjaksojen aikana voisi heikentää halukkuutta tai muodostua estäväksi tekijäksi liikkuvuudelle.

Tällä hetkellä opintotuen piirissä oleva opiskelija kuuluu asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin ulkomailla opiskellessaan. Jos opiskelija ei ole opintotuen piirissä, tulee hänen todentaa päätoimiset opintonsa oppilaitoksesta saatavilla dokumenteilla. Tutkintoon tähtääviä opintoja voidaan tehdä ulkomailla myös esimerkiksi osa-aikaisina ”part-time” opintoina. Kyseiset opiskelijat eivät tällä hetkellä kuulu lähtökohtaisesti opintotuen piiriin, joka edellyttää päätoimisia opintoja. Asumisperusteisen sosiaaliturvan lainsäädännön näkökulmasta kyseiset henkilöt eivät niin nykyisessä lainsäädännössä kuin esitetyssä lakiluonnoksessa rinnastuisi Suomessa asuvaan henkilöön, koska edellytyksenä on päätoimiset opinnot.

Lähtökohtaisesti opiskelijat tekevät ulkomailla päätoimisesti opintoja, mutta yksilöllisistä syistä, kuten perheellistymisen, toimeentulovaikeuksien tai muiden vastaavien tekijöiden johdosta tarve opintojen tilapäiselle osa-aikaistamiselle voi olla tarpeellista. Tämän johdosta opiskelija voi pudota pois asumisperusteisen sosiaaliturvan piiristä.

Opiskelijan hakiessa ulkomaiseen yliopistoon opiskelemaan hän saa pääsääntöisesti ensin oikeuden alempaan tutkintoon. Alemman tutkinnon suorittamisen jälkeen hän on hakukelpoinen ylempään tutkintoon. Hakeminen ja siirtyminen alemmasta tutkinnosta ylempään voi aiheuttaa katkoksen opiskelussa. Hallituksen esitys ei ota kantaa tästä aiheutuviin katkoksiin.

Lainsäädännön inhimillisyyden kannalta SYL kehottaa valiokuntaa tarkastelemaan lainsäädännön tavoitteiden täyttymistä myös yksilöllisten tapausten näkökulmasta.

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Lapinrinne 2, 00180 Helsinki
sähköposti: syl@syl.fi
syl.fi

13.11.2018

Suomeen saapuvat opiskelijat

SYL kannattaa muutosta, jossa Suomeen vakinaisesti muuttavat päätoimiset opiskelijat olisivat oikeutettuja asumisperusteisiin etuuksiin. Esitys parantaa joidenkin opiskelijoiden yhdenvertaisuutta ja lisää houkuttelevuutta jäädä Suomeen opiskeluiden jälkeen.

Lopuksi

SYL:n näkökulmasta Euroopan unionin sisäistä opiskelijaliikkuvuutta on pyritty lisäämään ja EU:n lainsäädäntö pyrkii edistämään liikkuvuutta. Vaikka kansallinen lainsäädäntö ei pysty määrittämään EU:n sisäistä liikkuvuutta, on koulutus yhä enemmissä määrin globaalien ratkaisujen keskiössä. Globaalien työmarkkinoiden ja talouden maailmassa koulutuksen tulee myös olla yhä joustavampaa ja korkeakoulujen toiminta rajoja ylittävää. Tähän kehitykseen korkeakoulut pyrkivät vastaamaan lisäämällä kansainvälistä toimintaa yliopistoissa. Tämä lakiesitys on ristiriidassa globaalin osaamiskehityksen ja -liikkuvuuden kanssa. SYL ei kannata määräaikojen tiukentamista.

SYL näkee tilapäisen oleskelun vuoden määräajan tarkoitustaan palvelevana, kuten se on voimassa olevassa lainsäädännössä. Tilapäisen oleskelun rajoittaminen vuodesta kuuteen kuukauteen on perusteltu lähinnä taloudellisilla syillä, joka sotii liikkuvuusperiaatteita vastaan. SYL:lle on epäselvää huomioiko aikamuutos vaikutuksia erityisesti nuorten suorittamiin palkattomiin harjoittelujaksoihin.

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry.

Miika Tiainen
puheenjohtaja

Eero Manninen
pääsihteeri

Lisätietoa:

Jani Sillanpää

Sosiaalipolitiikan asiantuntija

+358(0)400787006, jani.sillanpaa@syl.fi

Maria Nyroos

Kansainvälisten asioiden ja EU-edunvalvonnan asiantuntija

+358(0)407539099, maria.nyroos@syl.fi